

EL GUST PER LA LECTURA 2024-2025

EL SEGREST DE LA BIBLIOTECÀRIA

TEMA: LECTURA I BIBLIOTECA

EDUCACIÓ PRIMÀRIA: CICLE MITJÀ
GUIA DIDÀCTICA

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Educació
i Formació Professional**

BESCAT
BIBLIOTECES ESCOLARS
DE CATALUNYA

El Gust per la Lectura 2024-2025

Cicle mitjà d'educació primària

El segrest de la bibliotecària

Autora: Margaret Mahy

Tema: lectura i biblioteca

Dossier de l'alumne: TÀNDEM LIJ Cooperativa

Guillem Fargas Llavina

Marc Alabart Barba

Departament d'Educació i Formació Professional

Subdirecció General de Llengües

Servei de Suports i Recursos Lingüístics

Setembre de 2024

Atès el caràcter docent d'aquesta publicació, per a la citació de fragments de textos d'altri i la reproducció de fotografies procedents d'obres publicades (de les quals se cita adequadament la font i el nom de l'autor) ens acollim al dret de citació reconegut a l'article 32.1 del text refós de la Llei de propietat intel·lectual, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, i a l'article 10.2 del Conveni de Berna per a la protecció de les obres literàries i artístiques, de 9 de setembre de 1886; i, per tant, aquest treball està exempt de la necessitat d'autorització i abonament dels drets d'autor.

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement-No Comercial-Compartir Igual 4.0 Internacional de Creative Commons. Se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sense ús comercial, sempre que se n'esmenti l'autoria i la distribució de les possibles obres derivades es faci amb una llicència igual que la que regula l'obra original. La llicència completa es pot consultar a: [Creative Commons — Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 4.0 Internacional — CC BY-NC-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ	5
EL LLIBRE	6
Argument.....	6
ALGUNS ASPECTES RELLEVANTS DE L'OBRA.....	6
Estructura	6
Personatges	7
L'estil	7
Humor.....	7
La biblioteca i els llibres com a salvació	8
Les il·lustracions	8
Premis, reconeixements i crítiques	9
ELS AUTORS.....	9
L'escriptora: Margaret Mahy.....	9
L'il·lustrador: Quentin Blake.....	12
ELS BANDITS A LA LITERATURA INFANTIL	13
PROPOSTA DIDÀCTICA PER LLEGIR I ACOMPANYAR LA LECTURA	16
ABANS DE LA LECTURA	18
1. A la cerca dels bandits!	19
2. Com funciona una biblioteca?	19
3. Qui és Margaret Mahy?	21
DURANT LA LECTURA.....	22
CAPÍTOL 1	22
4. Com és cadascú?.....	22
CAPÍTOL 2	23
5. Què pensen els bandits?.....	23
CAPÍTOL 3	24
6. Laburnum, la superbibliotecària	24
7. Classifiquem persones famoses!.....	25
8. Ordenem de maneres diferents!	26
CAPÍTOL 4	27
Preguntes	27
Activitats.....	27
9. Morts ideals	27

10. De sorpresa en sorpresa	28
CAPÍTOL 5	28
Preguntes	28
DESPRÉS DE LA LECTURA	29
Preguntes	29
Activitats.....	29
11. Ens inventem un bandit de la colla!.....	29
12. Què és el xarmpió?.....	30
13. On busquem informació?.....	31
14. Quin llibre llegiries als bandits?	32
15. La biblioteca de l'escola vs. la biblioteca dels bandits	32
16. Cometre delictes pot estar justificat?.....	33
17. Els bandolers a Catalunya	34
18. El nom fa la cosa	35
19. Valorem el llibre	35
20. El dia de les biblioteques.....	36
TAULA DE CONTINGUTS.....	37
BIBLIOGRAFIA I ENLLAÇOS	39

INTRODUCCIÓ

Aquesta és la guia de lectura d'*El segrest de la bibliotecària*, la novel·la breu que proposem per compartir amb els nens i nenes de cicle mitjà. La tria s'inscriu en el conjunt de dossiers de lectura dedicats a les biblioteques.

De les diverses opcions, s'ha acabat seleccionant l'obra de Margaret Mahy editada per l'editorial Viena. No només s'ha triat pel fet que ens exposa de manera més o menys subtil les funcionalitats d'un espai com la biblioteca, sinó perquè també denota a través de les seves pàgines una lloança envers el poder dels llibres i la literatura. A més a més, malgrat ser una obra publicada originalment l'any 1978, segueix tenint vigència en l'actualitat. L'humor, els personatges, el ritme o les situacions que s'exposen i les maneres de resoldre-les fan d'aquesta novel·la breu una gran opció per tenir en compte a l'hora d'escollir lectura.

Així doncs, la guia està pensada per acompanyar la lectura a l'aula d'aquest llibre i ser un suport per al professorat que tingui la voluntat de portar a classe una proposta d'aquestes característiques. És important aclarir que aquest és el dossier pensat per al mestre. N'hem elaborat un de complementari que es pot fer arribar als alumnes. En el quadern per a l'alumnat hi haurà els materials necessaris per dur a la pràctica aquelles activitats que s'exposen en aquesta guia. Com que és un material de suport, us convidem a utilitzar-lo com cregueu més convenient i, sobretot, a adaptar-lo a les necessitats i característiques de la vostra escola i grup d'alumnes en concret.

El dossier està dividit en diversos apartats. En primer lloc, trobareu unes consideracions generals sobre l'obra, l'autora i una breu mirada sobre els bandits que han anat apareixent a la literatura infantil i juvenil. També en aquest inici, podeu trobar una taula que serveix per tenir una visió general de com hem organitzat la lectura del llibre, especialment pel que fa a les activitats.

A continuació, la guia segueix un ordre cronològic que hem dividit en tres grans blocs: **ABANS DE LA LECTURA, DURANT LA LECTURA I DESPRÉS DE LA LECTURA**. A cada un d'aquests blocs hi ha recollides les diferents preguntes i consideracions que es poden anar fent als infants per tal d'establir un diàleg que enriqueixi la seva experiència lectora. Al mateix temps, s'acompanya de les propostes d'activitats diverses que es poden realitzar a cada fase de la lectura per poder aprofundir més i aprofitar, a la vegada, les oportunitats d'aprenentatge que aquesta ens ofereix.

Amb les preguntes que s'exposen es busca aconseguir una major comprensió del que s'està llegint i també connectar-ho amb l'experiència personal de cada nen o nena. A la vegada, la intenció és reflexionar sobre els temes que apareixen al llibre i anar endinsant-nos en els possibles aprenentatges literaris que es poden fer durant la seva lectura.

Pel que fa a les activitats, responen a objectius diversos: des de ser una eina per profunditzar en diversos conceptes del llibre fins a recursos per poder anar més enllà del que és la mateixa història o els aspectes literaris que hi apareixen.

En definitiva, tant les preguntes suggerides com les propostes d'activitats són fils que podem estirar per, principalment, ampliar el gaudi de l'alumnat durant la lectura d'aquesta obra.

EL LLIBRE

El títol original de l'obra és *The Librarian and the Robbers*. Es va publicar l'any 1978 juntament amb un altre conte de la mateixa autora anomenat *The Great Piratical Rumbustification*. Les dues històries estaven il·lustrades per Sir Quentin Blake i el llibre que les recollia va ser editat per D.R. Godine. Els dos relats giraven entorn d'uns personatges teòricament malvats (pirates o bandits) que acabaven fent alguna cosa poc associada amb la seva condició: uns fent de cangurs i els altres de bibliotecaris.

A casa nostra primer va ser publicat en català per La Magrana (1997) i traduït per Glòria Bohigas. Actualment, però, és l'editorial Viena, amb traducció de Teresa Guilleumes, qui des de 2018 s'encarrega d'apropar aquesta història a tots els lectors i lectores.

El llibre té 59 pàgines dividides en cinc capítols diferents. Hem separat la guia pels diferents capítols per segmentar una mica la lectura i poder donar espai a aturar-se i parlar sobre allò que s'està llegint. És una proposta que permet la lectura autònoma i també és una bona opció fer per una lectura guiada a l'aula. Al mateix temps, considerem que reuneix les característiques per, en algun moment, dedicar espai a la lectura en veu alta per part del mestre.

Argument

L'Ernestina Laburnum és una esplèndida bibliotecària que adora la seva feina. Un bon dia, mentre passeja pel bosc, uns bandits la segresten. Ella queda sorpresa ja que és orfe i té ben poca cosa de valor. Els segrestadors, però, li diuen que l'ajuntament segur que pagarà un bon rescat ja que, sense ella, la biblioteca no funciona. A partir d'aquí, es veurà obligada a conviure amb els homenots que l'han raptat. A mesura que van passant els dies i les situacions, potser ella veurà que al capdavall no són tan dolents com poden semblar i que necessiten la seva ajuda. I ells potser descobriran que hi ha alguna cosa més a la vida al marge de robar, segrestar i fugir de les autoritats.

ALGUNS ASPECTES RELLEVANTS DE L'OBRA

Estructura

És un llibre que, a nivell d'estructura, és molt similar als contes de tradició oral. Això el fa especialment idoni per ser seguit i entès pel lector. Algú –un narrador extern– explica una història situada en un temps pretèrit indeterminat –«un bon dia»– i en un escenari fàcil d'identificar –el bosc i la biblioteca– en què un personatge força arquetípic –«l'Ernestina Laburnum, l'esplèndida bibliotecària»– es troba davant d'un conflicte extern i unívoc –la segresten uns bandits– que es desenvolupa a través de causes

i conseqüències (diferents episodis) i té una resolució positiva –tornen tots a la biblioteca–. Per tant, ens trobem davant d'un relat que segueix bastant l'esquema d'inici-nus-desenllaç. La diferència en aquest relat és que la complexitat de les situacions que apareixen és una mica més gran del que potser s'esperaria en una història dedicada a primers lectors.

Per tal d'ampliar la informació sobre l'estructura narrativa de les obres per a infants, recomanem que consulteu l'[apartat 7](#) («Els elements de les històries infantils») de la pàgina *Triar llibres per a infants i joves* elaborat per l'equip Gretel de la Universitat Autònoma de Barcelona per a l'Institut Obert de Catalunya.

Personatges

Sembla estrany, però encara s'ha de remarcar com un element diferencial el fet que la protagonista sigui un personatge femení. La tendència sembla que està canviant en aquest sentit, però encara hi ha un desequilibri pel que fa als referents.

A banda d'això, també hi ha un altre element remarcable sobre els personatges. En un inici, sembla que siguin gairebé arquetípics, ja que responen a les característiques que se'ls ha associat durant temps. Els bandolers són dolents, ferotges, bruts i poc intel·ligents, mentre que la bibliotecària és assenyada, culta i fa les coses com cal. Tot i així, a mesura que es va avançant en la lectura, un pot anar adonant-se que no són tan blancs o negres com podria semblar al començament sinó que hi ha una certa complexitat en la seva construcció. Aquest fet permet crear una narració amb més matisos i, per tant, més interessant.

L'estil

El text és àgil i està escrit de manera senzilla. Les frases curtes i els diàlegs sovintejats són dos dels recursos que permeten una lectura relativament còmoda a l'infant. Tot i així, el vocabulari que fa servir la seva autora és ric i no defuig certes paraules que actualment no són d'un ús tan habitual entre els nens i nenes com ho eren anteriorment: «erupció» (p. 13), «afer» (p. 12), «empaitar» (p. 29) o «cruixir» i «trontollar» (p. 45) en podrien ser alguns exemples. Cal remarcar que és especialment rellevant que un escrit tingui riquesa lèxica ja que els textos literaris són una de les principals fonts a través de les quals l'alumnat pot adquirir nou vocabulari. No només perquè hi entra en contacte i el veu sinó perquè ens ofereix l'oportunitat de parlar-ne i donar-li importància.

Humor

L'obra, malgrat que ens explica d'entrada un segrest, està impregnada d'un to humorístic constant. Les estratègies que s'utilitzen per intentar fer riure al lector són diverses, però les principals es podrien classificar en les següents:

- *Situacions*: el que passa dins la història són escenes del tot hilarants que juguen gairebé amb l'absurd. I el llibre n'està ple. Per exemple, que ningú de l'ajuntament faci res per salvar la

bibliotecària ja que això és competència de la Comissió de Cultura, que es reuneix al cap de quinze dies, o que el cap dels bandolers se salvi de la policia perquè el «converteixen» en llibre són moments realment estrofolaris.

- *Contraposició de personatges*: el joc que es fa combinant la manera de ser de la senyoreta Laburnum i la dels bandolers també és una situació humorística a través de la comparació.
- *Característiques*: és un relat que constantment va fent referències a com haurien de ser els personatges i com són. Els seus noms ja identifiquen el que són: Laburnum (ens ressona al llatí *laborare*, és a dir, treballar) o bé, just al contrari: el nom del cap dels bandits és Salvador Amorós. O també se'ls hi llegeix Joan Barroer o Robin Hood als bandits. En aquest sentit, jugar amb tot això és un recurs sovintejat a la literatura (sobretot infantil), on abunden els noms que d'alguna manera tenen relació amb el personatge. Com diu la Teresa Duran, «el nom fa la cosa».

Alguns exemples d'aquest joc amb les característiques podrien ser:

«Esclafada per la literatura! –va pensar la senyoreta Laburnum–. Vet aquí la mort ideal per a una bibliotecària.» (p. 48)

«A la senyoreta Laburnum se li va escapar un somriure. Certament, no era un nom gaire escaient per a uns bigotis punxeguts com els que tenia al davant.» (p. 31)

La biblioteca i els llibres com a salvació

Un dels aspectes que es destaca del llibre quan se'n fa una recerca ràpida per internet és la temàtica sobre la qual gira: el poder dels llibres. Si bé és cert que realment se'n pot extreure una mirada molt positiva envers la capacitat dels llibres i les biblioteques per solucionar situacions complicades, val a dir que no es fa de manera explícita. Aquesta posició traspua a través de la història i la manera com es van resolent les diferents escenes de la narració, però és aquesta la que té el pes de la història. Aconseguir això requereix molta habilitat. Com diuen Joan Portell i Cristina Correro al seu llibre *Lectures que fan lectors*, el missatge és un element que s'ha de percebre però no veure. I Margaret Mahy ho aconsegueix.

Les il·lustracions

Un últim element que val la pena tenir en compte són les característiques il·lustracions de Sir Quentin Blake. Malgrat que l'obra es podria entendre sense la seva presència, el que fan és reforçar especialment el to humorístic del relat. Poder veure certes situacions hilarants representades permet incrementar encara més la sensació d'absurditat i, per tant, la diversió. En aquest sentit, unes il·lustracions com les de Blake, que tenen una alta capacitat expressiva i còmica, encaixen a la perfecció amb el to del llibre.

A més, les imatges també poden ser una bona ajuda per acabar d'entendre la globalitat de l'obra. No hem d'oblidar que els lectors que s'enfrontaran a aquesta obra poden tenir nivells de comprensió variats i molts agrairan aquest acompanyament gràfic.

Premis, reconeixements i crítiques

Tot i que és un llibre que no ha rebut cap premi, es pot considerar un dels clàssics de la literatura infantil i juvenil moderna. Apareix en una gran quantitat de seleccions i bibliografies dedicades especialment a l'edat de l'alumnat de cicle mitjà. Entre d'altres, també la podem trobar recomanada a la pàgina web del grup Gretel (Grup de Recerca de literatura infantil i juvenil i educació literària de la Universitat Autònoma de Barcelona).

Aquesta és la ressenya que en fa la revista cultural *El Culturista* a les seves recomanacions:

«Esclafada per la literatura! —va pensar la senyoreta Laburnum—. Vet aquí la mort ideal per a una bibliotecària.»

El segrest de la bibliotecària és una oda a les biblioteques i a la passió per la lectura d'aquells que hi treballen.

Sense el carnet no es pot agafar cap llibre de la biblioteca. Una obra de referència només pot sortir de la biblioteca una setmana. Els llibres s'han de reservar si no vols que te'ls agafi algú abans... Margaret Mahy utilitza en clau d'humor les normes de la biblioteca fins al punt que serveixen per ajudar el cap dels bandits a escapar-se de la policia. Història de segrestos, xarampions, bandits fugitius i incendis..., tota situació és bona per mostrar que ser lectors ens pot portar a realitats impensables.

Els nassos pronunciats, els cabells de punta i els gestos exagerats fan que Sir Quentin Blake aconsegueixi reflectir en les il·lustracions el to d'humor de la història que comença amb el segrest d'una bibliotecària i que acaba amb la reconversió dels segrestadors en bibliotecaris.

ELS AUTORS

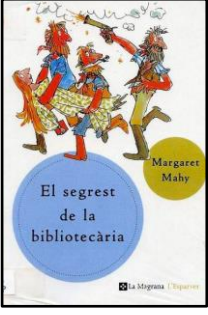
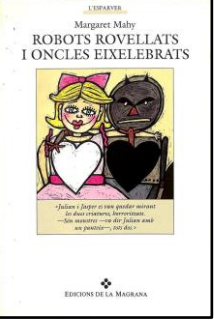

L'escriptora: Margaret Mahy

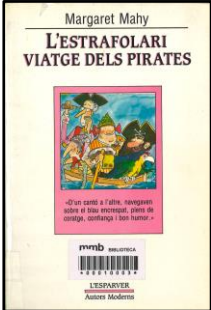

Margaret Mahy (Whakatane, 1936-Chirstchurch, 2012) va ser una escriptora i bibliotecària neozelandesa coneguda per les seves obres de literatura infantil i juvenil. Va estudiar a les universitats d'Auckland i Canterbury per dedicar-se a ser bibliotecària i bibliotecària escolar. Posteriorment, cap al 1969, va publicar el seu primer llibre per a infants.

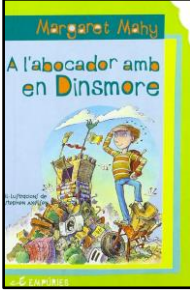
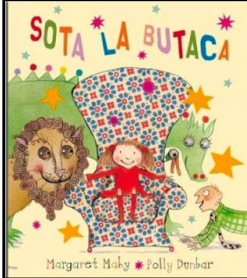
A la dècada dels vuitanta va abandonar la seva feina de bibliotecària per dedicar-se exclusivament a la literatura. Compta amb una extensa producció de més de 120 títols. Contes, narrativa per a infants i joves, àlbums il·lustrats, poesia i, fins i tot, teatre.

Va guanyar diversos premis al llarg de la seva trajectòria, però cal destacar el premi Hans Christian Andersen (el que s'anomena el Nobel de la literatura infantil i juvenil), que li van atorgar l'any 2006. Val a dir que a Nova Zelanda és tota una institució. Hi ha el premi The Margaret Mahy Award que es dona a una persona que hagi fet una contribució important a favor de la literatura infantil i juvenil. Per altra banda, i a tall d'anècdota, en el seu país natal, al dissabte més pròxim al Dia Internacional del Llibre Infantil se l'anomena el Margaret Mahy Day.

Algunes de les seves obres són les següents (hem escollit només aquelles que en algun moment s'han traduït al català):

<i>Any</i>	<i>Títol</i>	<i>Coberta</i>
1978	El segrest de la bibliotecària	
1981	Robots rovellats i oncles eixebrats	
1982	L'embuixament	

1983	L'estrafolari viatge dels pirates	
1988	La porta de l'aire	
1989	Sang i fetge al pic de l'Huracà	
1991	Espais perillosos	
1995	Fredoroses, fregitel·les i frigorífics	

1999	A l'abocador amb en Dinsmore	
2006	Sota la butaca	

L'il·lustrador: Quentin Blake

Sir Quentin Blake (Londres, 1932) és un il·lustrador, escriptor i dibuixant anglès. Des dels seus inicis s'ha dedicat a la il·lustració i, durant uns anys, també a la docència al Royal College of Art. Va començar publicant en revistes i després va començar a il·lustrar llibres infantils. La fama li va arribar sobretot a través dels dibuixos que acompanyaven les històries de Roald Dahl. Durant la seva carrera ha publicat més de 300 llibres (30 dels quals escrits per ell, ja que es va llicenciar en Filologia Anglesa). Ha guanyat premis tan importants com el Hans Christian Andersen, el Children's Laureate o la condecoració de Chevalier des Arts et des Lettres de França. Des del 2003 és Sir, títol atorgat per la monarquia britànica.

Del seu estil destaca l'aparença de ser fet de manera improvisada i sense voler ser del tot pulcre. Són il·lustracions amb una forta càrrega expressiva i humorística. Fa servir la tècnica de la [caixa de llum](#).

Algunes de les seves il·lustracions:

ELS BANDITS A LA LITERATURA INFANTIL

La literatura infantil és plena de personatges inoblidables. Tal com apunten Teresa Duran i Marta Luna al pròleg del seu llibre *Un i un i un... fan cent. Cent personatges de la literatura infantil i juvenil*:

Una de les millors coses que es poden tenir en aquest món és una bona colla d'amics. I un dels millors llocs on pots trobar amics és als llibres. S'hi poden arribar a conèixer tipus de tota mena: persones i animals, d'aquest món i dels altres, d'ara i abans, grans i petits, bons i dolents, valents i covards, arrauxats i assenyats... Ui, d'amistats de paper i tinta se'n poden arribar a fer una colla infinita!» (p. 7)

Efectivament, a la literatura trobem personatges de tota mena i aquest és un dels motius pels quals val la pena llegir: per ampliar les nostres vivències i posar-nos a la pell d'altres persones o éssers, sense deixar de ser nosaltres mateixos. Tal com s'apunta al llibre *Siete llaves para valorar las historias infantiles*, un treball dirigit per Teresa Colomer:

¿Podría existir una historia sin personajes? Afortunadamente, parece imposible porque a través de ellos es como se viven otras experiencias y se accede al interior de otras conciencias de una forma que solo permite la ficción (...) un lugar que permite «ser otro» sin perder la conciencia de «ser uno mismo». (p. 119)

Un primer aspecto que se debe destacar es que los personajes permiten explorar la realidad. Al igual que hacen las historias como artificio global respecto al mundo, los rasgos y las conductas de los personajes simplifican el modo de ser de las personas. Por ello nos resultan tan cercanos, porque son comprensibles. (p. 129)

Però, podem comprendre també els personatges aparentment «dolents»? Podem posar-nos a la pell de l'antagonista que provoca el conflicte del relat i fa la guitzeta al protagonista? Ens atrau accedir a la consciència d'algú que realitza accions reprovables? La resposta a aquestes preguntes es fa evident si pensem en la gran quantitat de personatges antagonistes que han robat el cor a molts lectors de diferents generacions: en John Silver, l'Scrooge, la Reina de les Bruixes, en Lord Voldemort...

D'una banda, els personatges «dolents» poden fascinar el lector perquè tenen un efecte catàrtic. Ens apropen les realitats més fosques de la humanitat des de la seguretat que ens proporciona el terreny de la ficció. A més, en aquests personatges podem reconèixer pulsions que nosaltres també hem sentit a vegades.

Ya sea fusionados con los protagonistas transgresores, ya fascinados por los terribles adversarios y malvados de los cuentos, los niños pueden adentrarse en el terreno del «mal» sin que ello suponga un desastre, un peligro ni un castigo. (p. 131)

D'altra banda, aquests personatges també ens poden generar empatia. La ficció ens ofereix l'oportunitat de comprendre'ls millor, d'entendre els motius de les seves accions. A més, sovint

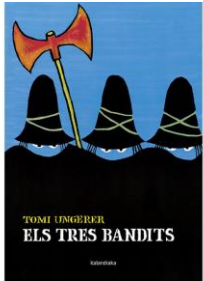
evolucionen i acaben tenint un bon comportament; a la seva tesi doctoral, Teresa Colomer els anomena «antagonistes reconvertits».

També poden ser presentats com a dolents, però actuar d'una manera volgudament poc creïble, desnaturalitzada, fer-nos riure i guanyar-se la nostra simpatia; Teresa Colomer els anomena «antagonistes desmitificats».

Alguns dels antagonistes més celebrats de la literatura infantil són els delinqüents, i més concretament els bandits. Aquests personatges acostumen a ser inicialment anònims, se situen habitualment al bosc –un espai que arquetípicament representa el perill– i actuen sovint per sorpresa; uns elements que els converteixen en personatges ideals per als relats literaris.

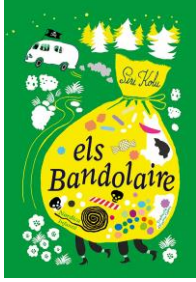
La majoria dels bandits que apareixen en obres de literatura infantil i juvenil són personatges o bé reconvertits o bé directament desmitificats. Encara que l'objectiu principal de les obres literàries no hauria de ser educar moralment els infants, els textos que s'adrecen al públic infantil són conscients de la seva responsabilitat. Per això poden emprar personatges aparentment dolents com els bandits per transmetre un missatge positiu i apropar-se a un món ideal, on els malfactors tenen l'oportunitat d'aprendre, canviar i obrar honradament.

A continuació, exposem alguns exemples de bandits que apareixen en obres escrites per a infants.

Any	Referència	Coberta
1963 (original) 2001 (edició referenciada)	UNGERER, Tomi. <i>Els tres bandits</i> . Anna Gasol i Teresa Blanch (trad.) Kalandraka.	
Els personatges		
Els tres bandits són personatges clarament reconvertits. Comencen cometent delictes per pura avarícia i, arran de conèixer l'Úrsula, realitzen bones accions.		

<p>1981 (original) 2022 (edició referenciada)</p>	<p>LINDGREN, Astrid. <i>Ronia. La filla del bandoler</i>. Katsuya Kondo (il.) Ulla Ljungström, Esther Rubio i Anna Duesa (trad.) Kókinos.</p>	
<p>Els personatges</p>		
<p>La delinqüència forma part de l'essència de la Ronja i la resta de bandolers que apareixen en aquesta novel·la.</p>		
<p>2010</p>	<p>DURAN, Teresa. <i>En Matadegolla</i>. Danide (il.) Fil d'Aram.</p>	
<p>El personatge</p>		
<p>En Matadegolla és un bandoler terrible i sanguinari. Tanmateix, la història no se centra en la seva maldat, sinó en el pols que manté amb la seva pròpia fama. D'aquesta manera, el personatge juga un rol en certa manera desmitificat.</p>		
<p>2014 (original) 2019 (referenciada)</p>	<p>HAUGHTON, Chris. <i>Shhh! Tenim un pla</i>. Marta Morros Serret (trad.) Nubeocho.</p>	
<p>Els personatges</p>		
<p>Vet aquí uns bandits que homenatgen, des de la desmitificació, els personatges d'Ungerer. La seva sapastreteria i tossuderia ens arrencarà unes bones riallades.</p>		
<p>2022</p>	<p>CANOSA, Oriol. <i>El bandit i les bessones Mataquín</i>. Cuchu (il.) Baula.</p>	
<p>El personatge</p>		

El bandit Grigori esdevé el perfecte paradigma d'antagonista reconvertit. L'amistat amb la Paula, la nena que ha segrestat, provocarà un canvi de rumb a la seva vida.

2023	KOLU, Siri. <i>Els Bandolaire</i> . Emma Claret (trad.) Nórdica.	
Els personatges		
Ja des d'un inici, els Bandolaire són uns bandits del tot desmitificats. La malícia no forma part de la seva essència, ans al contrari! El seu objectiu? Robar llaminadures.		

PROPOSTA DIDÀCTICA PER LLEGIR I ACOMPANYAR LA LECTURA

Per ajudar a entendre millor el llibre, hem dividit l'apartat anomenat DURANT LA LECTURA en els diversos capítols. Aquesta decisió ens permet ser més precisos i, al mateix temps, poder donar orientacions més concretes per a cada moment. Tot i així, és només una orientació i cada mestre pot optar per fer-ho de la manera que cregui més adequada.

APARTAT	CAPÍTOLS	TIPUS DE LECTURA	ACTIVITATS
ABANS DE LA LECTURA			<p>-Activitat 1: <i>A la cerca dels bandits!</i></p> <p>-Activitat 2: <i>Com funciona una biblioteca?</i></p> <p>-Activitat 3: <i>Qui és Margaret Mahy?</i></p>
DURANT LA LECTURA	CAPÍTOL 1	Lectura en veu alta fins a la pàgina 12.	-Activitat 4: <i>Com és cadascú?</i>
	CAPÍTOL 2		-Activitat 5: <i>Què pensen els bandits?</i>

	CAPÍTOL 3		<p>-Activitat 6: <i>Laburnum, la superbiblioteca?</i></p> <p>-Activitat 7: <i>Classifiquem persones famoses!</i></p> <p>-Activitat 8: <i>Ordenem de maneres diferents!</i></p>
	CAPÍTOL 4		<p>-Activitat 9: <i>Morts ideals!</i></p> <p>-Activitat 10: <i>De sorpresa en sorpresa!</i></p>
	CAPÍTOL 5		
DESPRÉS DE LA LECTURA			<p>-Activitat 11: <i>Ens inventem un bandit de la colla!</i></p> <p>-Activitat 12: <i>Què és el xarampió?</i></p> <p>-Activitat 13: <i>On busquem informació?</i></p> <p>-Activitat 14: <i>Quin llibre llegiries als bandits?</i></p> <p>-Activitat 15: <i>La biblioteca de l'escola vs. la biblioteca dels bandits</i></p> <p>-Activitat 16: <i>Cometre delictes pot estar justificat?</i></p> <p>-Activitat 17: <i>Els bandolers a Catalunya</i></p> <p>-Activitat 18: <i>El nom fa la cosa</i></p> <p>-Activitat 19: <i>Valorem el llibre</i></p> <p>-Activitat 20: <i>El dia de les biblioteques</i></p>

Malgrat que hem volgut indicar en certs moments algun tipus de lectura que ens sembla adequada, la guia està pensada, en general, per seguir-la en paral·lel a la lectura guiada. Per tant, si no s'especifica el contrari, la proposta és utilitzar aquesta pràctica.

Com es diu al document **Lectura guiada: una proposta didàctica per treballar el procés lector a CM i CS**, entenem aquest concepte com:

La lectura guiada és una proposta didàctica on mestre i alumnes comparteixen les seves capacitats i estratègies per assolir la comprensió d'un text.

Així doncs, aquesta tipologia de lectura ens permet endinsar-nos més en el text per entendre'l millor. Malgrat això, considerem que l'experiència quedaria curta si només s'emmarqués en aquesta pràctica. Per aquest motiu a la guia trobareu diferents maneres de llegir al mateix temps que preguntes per generar conversa literària o activitats que serviran per aprofundir en aquells aspectes més interessants del llibre.

ABANS DE LA LECTURA

Abans d'obrir el llibre i endinsar-nos en la història, és recomanable aturar-nos un moment i observar amb atenció la coberta de l'obra. En aquest cas, pot ser especialment rellevant fer hipòtesis a partir del títol i la il·lustració que hi apareixen.

Quan llegim un llibre estem contínuament confirmant o refutant anticipacions que havíem fet i, per tant, fer aquestes observacions prèvies ens ajudarà a potenciar la posterior experiència lectora. Al mateix temps, és clau despertar els coneixements previs dels infants respecte a l'obra, ja que l'alumnat podrà anar relacionant allò que ja coneixia amb la novetat. Establir aquest tipus de vincles és font d'aprenentatge.

Per tal d'aconseguir aquests objectius, us proposem conversar en veu alta sobre les qüestions que apuntem a continuació. Us convidem a fer-ho abans que els infants llegeixin la contracoberta, ja que el debat tindrà més diversitat si es fa d'aquesta manera.

Preguntes

- Ens explica alguna cosa, la il·lustració que apareix a la coberta del llibre?
- Quins personatges hi apareixen? Quin rol pensem que jugarà cadascun d'ells a la narració? El títol pot donar-nos alguna pista?
- A través del títol i de les il·lustracions podríem anticipar sobre què anirà la història? I si ens fixem en la il·lustració de la pàgina 7, canvia la nostra perspectiva?
- A quin subgènere narratiu deu pertànyer la novel·la? És una història d'aventures, de misteri, de terror, romàntica...?

- On es deu situar l'obra?
- En quina època deu ocórrer l'acció?
- Coneixem altres llibres que tinguin a veure amb biblioteques?
- Quins tipus de biblioteques coneixem? Quina relació hi tenim, amb elles?
- *Després de llegir la contracoberta*: Quines complicacions dificultaran el pla dels bandits (sabem que tenen relació amb el xarmpió, un terratrèmol, la policia i els llibres)?
- Sabem què és un segrest?

Activitats

1. A la cerca dels bandits!

Tal com hem explicat anteriorment, els bandits són una classe de personatges que apareixen freqüentment a la literatura infantil. A partir d'alguns dels exemples exposats –o d'altres que hi vulguem afegir– proposem dur a terme un petit joc perquè els infants els coneguin millor.

Per exemple, podem jugar amb tres històries de bandits que poden llegir-se en una mateixa sessió: *Els tres bandits*, *En Matadegolla* i *Shhh! Tenim un pla!* A partir d'aquí, fem diferents grups i els donem un, dos o tres llibres, segons el temps que tinguem i l'agilitat lectora dels infants. L'objectiu és que llegeixin cadascuna de les obres i emplenin la fitxa policial que trobaran a la seva guia de l'alumnat. Aquesta fitxa contindrà les següents parts:

Títol de l'obra	Nom del/s personatge/s	Trets identificatius	Principals delictes	El/s personatge/s s'acaba/en redimint de les seves culpes? Es produeixen canvis en el/s personatge/s?

2. Com funciona una biblioteca?

Al llarg de la lectura apareixen diferents referències a les biblioteques i a les tasques que desenvolupen les persones que hi treballen. Pot ser interessant, a mesura que llegim, anar recollint aquests aspectes en el dossier.

Exemples d'elements que hi apareixen		
Serveis de la biblioteca	Préstec de llibres	«... tornaré a la biblioteca i en trauré en préstec el <i>Repertori</i>

		<i>de remeis casolans naturals i eficaces</i> » (p. 16)
	Narració de contes	«... on cada dia s'explicaven rondalles i es representaven obres de teatre d'aventures» (p. 57)
Funcionament de la biblioteca	Els llibres s'endrecen alfabèticament	«El va situar per estricte ordre alfabètic. L'ordre alfabètic és una dèria dels bibliotecaris» (p. 32)
	Per agafar un llibre en préstec de la biblioteca necessites un carnet	«... em sap greu, però sense el carnet no podrà endur-se res de res» (p. 34)
	Els llibres es poden reservar	«Oh! Sí que em sap greu, se'l deu haver endut algú altre. L'hauria d'haver reservat» (p. 40)
	Hi ha llistes d'espera per aconseguir un llibre en préstec	«Puc apuntar-me a la llista d'espera?» (p. 40)
Espai, mobiliari, objectes...	Segells	«Les capses dels segells s'havien capgirat i estaven tots desbaratats» (p. 48)
	Fitxes	«... ordenaven les fitxes escampades per terra...» (p. 51)
	Prestatgeries	«La senyoreta Laburnum va anar cap a la prestatgeria de la lletra A i en va fer baixar el cap dels bandits» (p. 35)
	Magatzem per als llibres vells	«... mentre endreçava llibres a les prestatgeries de l'antic magatzem –les prestatgeries on es guarden els llibres vells que estan fets malbé» (p. 48)

3. Qui és Margaret Mahy?

Considerem interessant que abans d'iniciar la lectura del llibre, els infants tinguin alguna noció sobre l'autora de la història. Per aquest motiu es proposa una breu activitat que ajudi a conèixer-la una mica més.

La dinàmica consisteix a separar l'alumnat per grups. Abans de començar, a cada grup se li assigna una pregunta a la qual haurà de donar resposta. Aquestes preguntes han d'estar relacionades amb la biografia de Margaret Mahy que s'exposarà posteriorment. Algunes d'aquestes preguntes podrien ser les següents:

- Quines feines ha fet l'autora abans de dedicar-se a escriure?
- A part de contes, quins altres tipus de llibre ha escrit per a nens i nenes?
- Quins premis ha guanyat?
- Està ben valorada al seu país? Quines dues informacions ens ho fan pensar?
- Quants llibres ha escrit? Creieu que són molts o pocs?

La biografia la llegeix el mestre i els infants, a través del que escolten, han d'intentar respondre les preguntes. Després, es pot projectar la biografia per acabar de veure entre tota la classe si les respostes trobades són les adequades o no.

El text amb la biografia pot ser el que apareix en aquesta mateixa guia o bé es pot redactar agafant informació de les següents pàgines web:

- https://ca.wikipedia.org/wiki/Margaret_Mahy (castellà)
- <https://imaginaria.com.ar/2008/09/margaret-mahy/> (castellà)
- <https://teara.govt.nz/en/biographies/6m3/mahy-margaret-may> (anglès)
- <https://my.christchurchcitylibraries.com/margaret-mahy/> (anglès)

Finalment, us exposem dues idees per ampliar una mica més aquesta activitat. Una opció podria ser enganxar en un mural de la classe algunes de les cobertes dels llibres de Mahy. Per altra banda, també es podria fer una cerca al catàleg de la biblioteca escolar per mirar si hi ha algun títol més de l'autora i, si no n'hi ha cap, es podria buscar al catàleg de les biblioteques públiques (les més properes) per veure si n'hi ha algun i portar-lo a la classe.

Si fem això, no només s'amplia el bagatge cultural i lector de l'infant sinó també la seva capacitat de fer relacions i, a la vegada, el seu coneixement sobre com funcionen els cercadors de les biblioteques.

DURANT LA LECTURA

CAPÍTOL 1

Preguntes

- Abans de començar a llegir, podem aturar-nos a observar la il·lustració de la pàgina 7.
- Què vol dir la paraula *abraonar*? Si ens ho fessin a nosaltres, podríem mantenir la calma com ho fa l'Ernestina Laburnum?
- Considerem que és important que funcioni una biblioteca?
- Com és que des de l'ajuntament no s'actua? Com creiem que s'hauria d'haver procedit?
- Quines altres malalties coneixem que s'encomanin com el xarampió?
- El cap dels bandits diu: «Segur que es tracta del xarampió? –va demanar a la bibliotecària–. És una malaltia molt humiliant per a un bandit!» (p. 14). Per què considera que és humiliant aquesta malaltia?
- Què vol dir *estar en quarantena*?

Activitats

4. Com és cadascú?

Aquesta activitat ens serveix per anar descobrint els personatges i, al mateix temps, anar veient la seva evolució al llarg del relat. Per tant, és una dinàmica que s'inicia al començar a llegir el llibre però que es manté activa durant tota la lectura.

El que es proposa és que en un espai de la classe es penjin les il·lustracions dels personatges que van apareixent a la història: l'Ernestina Laburnum, el cap dels bandits, els bandits, els regidors de l'ajuntament i el policia. Quan apareguin, després d'haver llegit una mica el que fan, la lectura s'atura. Els infants, per parelles, han de pensar amb quins tres adjectius definirien cada personatge. Quan els tenen, es posen en grups de quatre i, dels sis adjectius que tindran, n'han d'escollir tres. Després s'uneixen dos grups de quatre i repeteixen el procés una altra vegada. Al final, surten uns nou adjectius per personatge (una mica menys si es coincideix amb algun). Cada adjectiu s'apunta un en un tros rectangular de cartolina de color i es penjen tots al voltant de la il·lustració del personatge.

S'explica a l'alumnat que si mentre s'està llegint el llibre ells veuen que cal afegir algun adjectiu a algun dels personatges o treure'l, es pot fer. Això sí, els canvis es penjen amb una cartolina de color diferent a l'inicial.

Per tant, a través d'aquesta dinàmica es podrà observar com són (o com creiem que són) inicialment els personatges i com acaben sent realment.

Les imatges que es podrien utilitzar serien similars a les que s'adjunten a continuació:

CAPÍTOL 2

Preguntes

- Què faríem nosaltres per entretenir-nos si fóssim els bandits?
- Què significa l'expressió *matar les hores*? Coneixem alguna expressió similar?
- Creiem que avui en dia encara hi ha persones analfabetes?
- Per què pensem que la bibliotecària cuida els bandits encara que l'hagin segrestat?
- Ens agrada que ens llegeixin en veu alta? Què és el que més ens agrada quan ho fan?
- Com és que els hi agrada la història de *Joan Barroer* o de *Robin Hood*?
- Un lladre pot ser bo?
- Com és que deixen marxar a la bibliotecària?
- Ha canviat el llibre? És com ens l'imaginàvem? Què pensem que passarà a partir d'aquest moment?

Activitats

5. Què pensen els bandits?

El capítol ens mostra com la lectura en veu alta acaba atrapant els bandits i els fa canviar l'opinió que tenen sobre el tema. L'activitat que es proposa intenta reforçar la mirada envers el canvi que fan els bandits i la màgia que fa la lectura.

Després d'haver llegit el capítol es fan grups de quatre o cinc alumnes. S'explica que han de recrear dues situacions que seran iguals però amb un element diferent. L'escena és el diàleg entre dos (o tres) bandits. Aquesta conversa s'ha de representar dues vegades. El primer diàleg passa abans que l'Ernestina Laburnum els comenci a llegir llibres (just en el moment que els explica que ho farà). El segon, en canvi, passa quan la bibliotecària ja els està llegint *Robin Hood*. Els grups han d'elaborar els dos diàlegs curts intentant mostrar les diferències entre els dos moments. Això s'escenifica davant els companys i companyes.

Per facilitar l'elaboració dels diàlegs, prèviament podem conversar amb tota la classe dels canvis que es produeixen per tal que tothom ho tingui clar. També es pot optar per establir aquesta conversa després de les representacions.

CAPÍTOL 3

Preguntes

- Què deu voler dir tenir una barba negra i espellifada? En podríem dir d'alguna altra manera?
- Per què pensem que l'Ernestina ajuda el cap dels bandits? Ho hauríem fet nosaltres?
- Per què el narrador, quan el cap dels bandits revela el seu nom, diu: «A la senyoreta Laburnum se li va escapar un somriure. Certament, no era un nom gaire escaient per a uns bigotis punxeguts com els que tenia al davant» (p. 31)?
- Creiem que el fet que et posin un malnom pot condicionar la teva vida?
- Com és que el policia no es pot endur en Salvador Amorós?
- Per què pensem que els bandits estan pansits als vespres?
- Sabem com funciona el préstec a les biblioteques públiques? Hem demanat en préstec algun llibre o un altre material?
- Sabem on hi ha la biblioteca pública més pròxima a l'escola? I a casa?
- Segons el llibre, els bandits de tant llegir es converteixen en la colla més *instruïda* i *il·lustrada* que hom hauria desitjat mai trobar-se. Sabem què volen dir els dos adjectius? Quins altres beneficis pot tenir la lectura?
- Per què pensem que el narrador explica: «Aquest no és pas un comportament gaire adequat per a una bibliotecària, però ella tenia raons de pes per fer el que feia» (p. 43)? Quines són aquestes «raons de pes»? Hi té a veure l'amor?

Activitats

6. Laburnum, la superbibliotecària

Durant el capítol Margaret Mahy ens mostra de manera ràpida i directa com funciona el sistema de préstec d'una biblioteca i l'utilitza com a salvació del cap dels bandits. En aquest sentit, es proposa que es faci servir aquest pretext per parlar de la feina de bibliotecària i del funcionament del servei de préstec.

Per fer-ho, el que es proposa es enviar unes preguntes a la bibliotecària de la biblioteca pública pròxima a l'escola (si s'aconsegueix que vingui o anar-hi encara és una opció millor).

Abans de les preguntes, és important analitzar el que apareix al llibre. Per aquest motiu, es demana als alumnes que, en petits grups, intentin apuntar les diferents accions que duu a terme la senyoreta Laburnum per salvar el bandit a mode de llista ordenada cronològicament. Aquestes llistes es posen en comú i d'aquí se'n poden extreure conceptes entorn del funcionament d'una biblioteca molt concrets: préstec, carnet de biblioteca, reserva, llista d'espera o ordre alfabètic.

A partir d'aquests conceptes, es demana als alumnes que, per parelles, facin una o dues preguntes relacionades amb les paraules anteriors. Aquestes preguntes s'envien a la bibliotecària, que els hi podrà contestar.

Finalment, quan ja se saben les respostes, es pot comparar la realitat amb el que passa al llibre i veure com n'és de fidedigne o no.

7. Classifiquem persones famoses!

La senyoreta Laburnum té clar on ha de col·locar en Salvador Amorós: «... el va col·locar en un prestatge enmig de la munió de llibres escrits per autors amb cognoms que començaven per la lletra A. El va situar per estricte ordre alfabètic».

En primer lloc, abans de dur a terme la proposta, és important recordar als infants de quina manera s'acostumen a classificar els llibres a la biblioteca. Les biblioteques escolars acostumen a estar ordenades seguint [una adaptació de la Classificació Decimal Universal \(CDU\)](#) i aquesta pot ser una bona ocasió per parar-hi atenció.

Adaptació de la CDU per a les biblioteques escolars	
Imaginació (ficció)	Coneixements (no-ficció)
Àlbums, contes il·lustrats i novel·les	1. Filosofia
I. Per als més petits	2. Religió
I1. A partir de 6 anys	3. Ciències socials
I2. A partir de 8 anys	4. Llengua
I3. A partir de 10 anys	5. Ciències naturals
JN. A partir de 12 anys	6. Ciències aplicades
Poesia	7. Arts. Jocs. Esports

IP	8. Literatura
Còmic	9. Història. Geografia
IC	
Teatre	
IT	

Després d’haver parlat sobre la CDU i la classificació dels llibres, proposem un joc per posar en pràctica els nostres aprenentatges i, al mateix temps, estimular la creativitat. L’activitat consisteix a classificar persones famoses en diferents prestatges de la biblioteca. Què faríem si, de sobte, entrés per la porta en Leo Messi i l’haguéssim de classificar a la biblioteca, tal com passa amb el Salvador Amorós? On el col·locaríem?

Com que són personatges reals, no ficticis, els haurem de classificar a la zona de coneixements i, per tant, haurem de tenir en compte la CDU i veure amb quina temàtica encaixa el personatge. Per escollir els famosos podem fer una pluja d’idees entre tots i, després, jugar a classificar-los en petits grups.

Alguns exemples:

	CDU	Tipogràfic
Ferran Adrià	641 - Receptaris de cuina	641 ADR
Juli Cèsar	9(37) - Història de l’antiga Roma	9(37) CES
Jane Goodall	591.5 - Costums i conducta dels animals	591.5 GOO
Leo Messi	796 - Esports i educació física	796 MES

8. Ordenem de maneres diferents!

Per què la senyoreta Laburnum endreça els llibres alfabèticament? És realment una dèria seva? De quines maneres podem classificar els llibres, si no és a partir de l’ordre alfabètic dels cognoms dels seus autors?

Després d’haver vist i repassat el sistema de classificació de les biblioteques escolars (activitat 7) ara jugarem a desconstruir-lo. Per fer-ho, donem als infants un seguit de llibres i els demanem que els ordenin de manera lògica, sense tenir en compte l’ordre alfabètic del cognom de l’autor.

Alguns exemples d'ordenacions que poden sortir:

- Ordre alfabètic dels noms dels autors.
- Ordre alfabètic dels títols de les obres.
- Ordre alfabètic de les editorials.
- Colors predominants a les cobertes, a partir de l'ordre en què apareixen a l'arc iris (vermell, taronja, groc, verd, cian, blau, lila).
- Mides, del llibre més petit al més gran, o a l'inrevés.

CAPÍTOL 4

Preguntes

- Què deu voler dir que els edificis «cruixien» i «trontollaven»?
- Hem viscut mai un terratrèmol? I alguna altra catàstrofe meteorològica?
- El llibre diu que després del terratrèmol el cap dels bandits estava «blanc com un glop de llet». Podríem inventar alguna comparació semblant (p. ex: estar vermell com un tomàquet)?
- Creiem que els bandits haurien actuat igual si el terratrèmol hagués passat a l'inici del llibre? Com ho sabem?
- Com és que la bibliotecària diu: «Esclafada per la literatura! –va pensar la senyoreta Laburnum–. Vet aquí la mort ideal per a una bibliotecària» (p. 48)? Per què és la mort ideal?
- Al final, el nom de Salvador Amorós li escau al cap dels bandits o no? Què en pensem?
- Què entenem per «persona respectable»? En podríem buscar alguns exemples?
- Ens sembla que els bandits poden ser uns bons bibliotecaris? Què poden aportar a la biblioteca?

Activitats

9. Morts ideals

Com a joc humorístic, la novel·la *El segrest de la bibliotecària* ens planteja que la mort ideal per a una bibliotecària seria «esclafada per la literatura». A partir d'aquí, proposem un joc d'escriptura creativa d'allò més divertit: quina seria la mort ideal per a altres oficis?

No es tracta pas de buscar conseqüències coherents que poden tenir alguns oficis, sinó de cercar l'originalitat i l'humor. Per fer-ho, podem:

- **Jugar amb la hipèrbole.** Per exemple:
 - Quina seria la mort ideal d'un cuiner? Morir empatxat.
 - Quina seria la mort ideal d'un meteoròleg? Morir a causa d'un llamp.

- **Jugar amb les diferents connotacions de les paraules.** En la mateixa línia del que fan els acudits de la família «quin és el súmmum de...?». Per exemple:
 - Quina seria la mort ideal d'un carnisser? Morir mossegat per un gos salsitxa.
 - *Quina seria la mort ideal d'un jardiner? Morir d'esperar perquè l'han deixat plantat.*

Encara que ens pot semblar frívol proposar una activitat de creació humorística al voltant de la mort, no hem d'oblidar que una de les funcions de la literatura i la ficció en general és funcionar com a espais de transgressió. L'infant fàcilment serà conscient que no està pronosticant la mort de cap persona real, sinó que està jugant amb la imaginació i les paraules.

10. De sorpresa en sorpresa

Just a la pàgina 53 proposem fer una pausa per tal d'encarar el tram final del llibre. L'activitat té per objectiu permetre la recapitulació i el registre de noves singularitats de l'obra. Justament és una història que juga constantment amb la sorpresa i les reaccions inesperades i val la pena dedicar un moment a reflexionar sobre aquesta característica.

La proposta consisteix a demanar als infants que busquin de tot el llibre quina ha sigut la reacció que els ha semblat més inesperada o el moment que més els ha sorprès. Quan l'hagin triat, s'ajuntaran tots aquells nens i nenes que hagin escollit el mateix moment. Se'ls dona una estona perquè pensin com poden convèncer els companys i companyes que aquell moment que ells han triat és el moment més sorprenent o inesperat. Després cada grup exposa els seus arguments intentant convèncer la resta. Finalment, es pot fer una votació secreta per tal que entre tots i totes s'acabi decidint el moment més sorprenent del llibre (o fins i tot es pot crear un podi).

Per acabar, es pot comentar en gran grup com es pensa que s'acabarà el llibre.

CAPÍTOL 5

Preguntes

- Per què pensem que Ernestina Laburnum deixa que la biblioteca infantil no sigui tan silenciosa com les altres biblioteques que ella coneix?
- Creiem realment que al fons del cor la bibliotecària hi té una ànima de bandida? Què ens ho fa suposar?

DESPRÉS DE LA LECTURA

Preguntes

- Quin tipus de llibre diríeu que és *El segrest de la bibliotecària*? El classificaríeu com a *conte* o com a *novel·la breu*? Quina diferència hi ha entre aquests dos gèneres narratius?
- Diríeu que hi ha personatges *bons* i personatges *dolents* en aquest llibre? Quins situaríeu a cada bàndol?
- Algun dels personatges us recorda el d'una altra obra de ficció (llibre, pel·lícula, sèrie...)?
- On se situa la història? Coneixem el lloc geogràfic concret? Quins són els escenaris principals?
- Quan passa aquest relat? Quan va ser escrit?
- Us han agradat les il·lustracions? Com les definiríeu?
- La història s'entendria sense imatges?
- Coneixeu l'il·lustrador de l'obra? Heu llegit altres llibres il·lustrats per ell?
- Si poguéssiu parlar amb l'autora de l'obra, què li diríeu?
- Hi ha algun aspecte d'aquest llibre que no us hagi agradat? En canviaríeu alguna cosa?

Activitats

11. Ens inventem un bandit de la colla!

Un dels principals protagonistes de la història és la colla de bandits que segresten la bibliotecària. De tots ells, però, només n'acabarem coneixent un de concret: el cap. La resta queden com un personatge únic i això pot donar joc. Aquesta activitat no només busca aturar-se en la figura dels bandits sinó que s'aprofita, també, per reflexionar sobre l'estil d'il·lustració de Quentin Blake.

Abans de començar, entre tota la classe es fa una pluja d'idees sobre les característiques físiques o de personalitat que pot tenir un bandit i s'apunten en un espai que pugui quedar a la vista de tothom. Després, ja dividits en petits grups, s'omple una fitxa amb aquells atributs que es voldria que tingués el bandit imaginat de cada parella o trio. Finalment, es pot escriure una petita descripció del personatge per tal que quedi ben clar. Tot aquest treball previ es pot realitzar a l'espai indicat al dossier de l'alumne.

Després d'haver pensat i escrit la descripció, es comenta a l'alumnat que s'ha de dibuixar el bandit inventat. Però, al mateix temps, es posa la condició que s'ha de fer seguint l'estil de Quentin Blake. Per fer-ho, es deixen uns minuts a cada petit grup perquè pugui observar algunes il·lustracions del creador. Han d'intentar trobar similituds entre les diferents imatges per tal de trobar les claus de l'estil del dibuixant.

Algunes de les imatges que es podrien observar són les següents:

De l'anàlisi en poden sortir característiques com les següents:

- Ús de línies negres per marcar els contorns.
- Traç poc fi.
- El color no sempre acaba a la línia, de vegades la traspassa.
- Ulls rodons.
- Nassos grossos.

Una vegada cada parella ha intentat extreure conclusions, es fa una posada en comú per tal que tothom pugui ser coneixedor de les característiques. Finalment, es fa el dibuix de cada bandoler. Es pot fer en un full gruixut per, després, penjar-lo a la classe i fer una petita exposició de bandolers.

Quentin Blake fa servir la tècnica de la caixa de llum. Si es té temps i es disposa del material, encara seria més enriquidor poder-ho fer exactament com ell. Deixem l'enllaç a un [vídeo](#) on ell mateix explica la seva manera de treballar.

12. Què és el xarampió?

En aquest capítol, un dels episodis més rellevants és quan la colla de bandits es contagia de xarampió. És probable que molts infants no sàpiguin què és i, per tant, pot ser interessant fer una petita cerca

al voltant d'aquesta malaltia. A banda d'aquesta cerca, l'activitat també pot servir per reforçar la part humorística de l'escena ja que es busca que els infants inventin altres malalties que podrien haver agafat els bandits i que també poguessin ser «humiliants» per a ells.

Així doncs, la proposta consta de dues parts. En la primera, en petits grups faran una recerca a través d'alguns dispositius tecnològics o de llibres de la biblioteca sobre el xarampió. Després de la cerca, l'objectiu és que acabin creant un pòster (fet amb cartolina o amb algun programa com ara PowerPoint o Canva) on s'expliqui la malaltia. Alguns dels enllaços que es poden oferir són els següents:

- <https://www.ccma.cat/3cat/detectats-26-casos-de-xarampio-a-catalunya/video/4923311/>
- <https://canalsalut.gencat.cat/ca/detalls/article/xarampio-00001>
- https://www.mutuaterassa.com/blogs/ca/blog_pediatria/xarampio
- <https://canalsalut.gencat.cat/web/.content/A-Z/X/xarampio/arxius/preguntesxarampio.pdf>
- <https://www.diaridegirona.cat/salut/2018/08/21/xarampio-i-quins-son-els-48897545.html>

Després d'aquesta primera part, i tenint en compte que durant la lectura ja s'haurà comentat per què es creu que el xarampió pot ser una malaltia humiliant per als bandits, es pot demanar que per trios inventin una altra malaltia que pogués substituir el xarampió i fos igual de vergonyosa. La decisió d'inventar i no buscar és per fomentar la imaginació i ser més originals. Al dossier de l'alumne hauran d'apuntar la malaltia seleccionada i explicar per què l'han triat. Al final de tot, es pot posar en comú davant la classe.

13. On busquem informació?

L'Ernestina Laburnum no dubta a buscar en els llibres de la biblioteca el remei per a la malaltia que afecta els bandits. Aquesta acció té sentit si ens situem a l'època en què passen els fets de la novel·la. En l'actualitat la bibliotecària probablement no actuaria de la mateixa manera i ens sembla interessant reflexionar-hi. Per aquest motiu es proposa l'activitat següent.

L'objectiu que s'explica als infants és investigar una mica més sobre el bandolerisme a Catalunya. Es divideix l'alumnat en parelles i es demana que pensin quatre preguntes que els agradaria respondre sobre el tema. Després es reuneixen amb una altra parella i de les vuit preguntes han de quedar-se'n amb només quatre. Posteriorment s'ajunten dos grups de quatre i procedeixen a realitzar la mateixa operació. Finalment, els grups de vuit exposen les seves quatre preguntes a la classe, que conjuntament n'ha d'acabar escollint només quatre.

Una vegada se sàpiga quines preguntes s'han d'intentar respondre, es torna a dividir l'alumnat en grups de vuit (poden ser els mateixos que anteriorment). Entre tots s'intenta pensar d'on es podria extreure la informació que es necessita per contestar a les qüestions plantejades. Segurament acabaran apareixent: internet, llibres o persones. Així doncs, com que hi haurà tres grups diferents, cada grup busca les respostes utilitzant una única font d'informació: uns fan recerca per internet, els

altres en llibres de la biblioteca i el tercer grup pregunta a persones de l'escola (o de casa si es vol fer més complexa l'activitat).

Després de la cerca, es proposa que cada grup pensi en quines dificultats s'ha trobat i si ha pogut respondre adequadament a totes les preguntes. A continuació, es pot posar en comú amb tota la classe el que s'ha trobat i s'estableix un diàleg sobre les diferents fonts d'informació. Algunes de les línies per debatre podrien ser:

- Totes les fonts d'informació ens aporten el mateix?
- Quins avantatges o inconvenients té cada tipus de font d'informació?
- Quina font d'informació ens sembla més útil? Depèn del que s'està buscant?
- Com podem saber si una informació és certa o falsa?

14. Quin llibre llegiries als bandits?

En el segon capítol de la novel·la, els llibres són els protagonistes. Però Margaret Mahy no tria els títols que hi apareixen a l'atzar, sinó que escull obres que es relacionen clarament amb els bandits i la seva manera de ser. De fet, mostra com la bibliotecària és una bona prescriptora. És interessant aturar-se en aquest punt per captar i reflexionar amb deteniment sobre la decisió que va prendre l'autora a l'hora d'escriure la història.

La proposta que es fa en aquest sentit és que els infants es converteixin en prescriptors. Abans de començar, es farà un petit recordatori de les característiques que podem associar als bandolers del llibre: com els podríem descriure. Per fer-ho, es pot aprofitar l'activitat realitzada abans d'iniciar la lectura. Després, cada grup de nens i nenes –poden ser uns tres– ha de buscar per la biblioteca algun llibre que, tenint en compte les característiques esmentades, pensi que podria agradar als bandolers. Se l'han de llegir i pensar si realment els agradaria.

Posteriorment, cada trio haurà de presentar el llibre (sense llegir-lo) davant els seus companys i companyes explicant per què l'han triat i, sobretot, per què creuen que podria agradar als bandits. Es poden deixar les tries en una taula com si fos una exposició per tal que els nens i nenes puguin agafar les obres que els hi han semblat interessants i llegir-les.

15. La biblioteca de l'escola vs. la biblioteca dels bandits

Al final del llibre, els bandolers acaben treballant a la biblioteca. Malgrat que es «transformen», no deixen de tenir algunes actituds de les que tenien a l'inici del llibre. Aquest canvi parcial és interessant ja que aporta certa complexitat al final de l'obra i és interessant observar-ho. A més a més, la bibliotecària diu que la biblioteca infantil dels bandits és una mica diferent de les que es troben habitualment.

Per fixar-se en aquestes dues qüestions, es proposa la següent activitat. Primer, els nens i nenes han d'anar a la biblioteca escolar (si no n'hi ha, es podria fer una visita a la sala d'infantil de la biblioteca pública més propera o senzillament imaginar-s'ho). Allà han d'observar com és i apuntar en un full, que trobaran al seu dossier, 10 paraules que es podrien fer servir per descriure-la. Després, en un full DIN A3, han d'intentar dibuixar la sala de la biblioteca tal com és. A continuació se'ls explica que han d'imaginar que en aquella sala ara hi treballen els bandits de la novel·la. Es demana als grups que pensin quins canvis hi hauria. Seguidament, l'alumnat ha de tornar a apuntar les 10 paraules per descriure la biblioteca (aquesta vegada pensant que és la gestionada pels bandolers) i mirar quines diferències hi troben. Darrere el full DIN A3 on havien fet la primera il·lustració, es demana que repeteixin el mateix dibuix però amb els canvis que hi faria la colla d'en Salvador Amorós.

Aquestes creacions es poden penjar de tal manera que sigui possible observar les dues bandes del full per poder copsar les transformacions que s'han imaginat.

16. Cometre delictes pot estar justificat?

Com apuntàvem anteriorment, en els primers compassos de la novel·la els personatges responen a unes característiques arquetípiques que deixen poc marge a les ambigüitats: els bandits segresten i roben perquè són «malvats». Cometre delictes sembla que forma part de la seva essència i això els converteix indefectiblement en els dolents de la història.

Tanmateix, a mesura que avança el relat, hi ha petits indicis que ens porten a reflexionar sobre aquests personatges. En primer lloc, se'ns deixa entreveure que el grup de bandits actua com actua perquè no s'han plantejat cap altra alternativa.

En segon lloc, es relaciona el passat del cap dels bandits amb el fet que cometi delictes. Les circumstàncies vitals d'una persona poden justificar el fet que se salti la llei?

Aquest sobrenom és el que el va empènyer a dur una mala vida. (p. 31)

Finalment, implícitament també es relaciona l'accés a la cultura i al coneixement amb el fet de portar una vida honrada. També el fet de sentir-se valorats i poder excel·lir en una feina sembla conduir els bandits a canviar de vida.

A mesura que llegien i llegien, els bandits adquirien més cultura i erudició, fins que es van convertir en la colla de bandits més instruïda i il·lustrada que hom hauria desitjat mai trobar-se. (p. 42)

—Com a bandits éreu una mica sapastres, però crec que sereu uns bibliotecaris excel·lents. M'he acabat sentint molt orgullosa de tots vosaltres.

Als bandits se'ls va tallar l'alè de cop. Al bosc, quan només eren uns bandits matussers, no s'haurien arribat a imaginar mai que un dia algú els faria un elogi com aquell. Profundament emocionats, van jurar i perjurar que deixarien de ser malfactors i es convertirien en bibliotecaris. (p. 54)

Per reflexionar sobre aquests aspectes, fem un debat dinamitzat al voltant d'una sentència molt contundent i formulada de manera unívoca:

«Cometre delictes mai està justificat.»

Podem establir un diàleg en què el mestre o la mestra, de tant en tant, vagi llegint els fragments exposats anteriorment per tal de generar conversa al seu voltant.

17. Els bandolers a Catalunya

La història se situa en un espai poc determinat, però ens fa conèixer un personatge força nostrat: el bandit o bandoler. Durant una època a casa nostra n'hi va haver i molts d'ells tenen al darrere històries i llegendes que han perdurat fins avui. Aprofitant que el relat se centra, en part, en aquesta figura, proposem fer una activitat de recerca sobre el que va ser històricament el bandolerisme a Catalunya.

Per grups, se'ls demana que busquin informació per elaborar una infografia (ja sigui manualment o digitalment) on s'expliquin els següents punts:

- Qui eren exactament els bandolers?
- A qui robaven?
- On vivien?
- Com eren vistos per la gent del poble? I per les persones adinerades?
- Quins van ser els bandolers més coneguts de Catalunya?
- Actualment encara podem trobar referències als bandolers (en excursions, museus...).

Aquestes preguntes poden ser una guia, però se'n poden considerar d'altres.

Alguns recursos on trobar informació:

- Revista *Sàpiens*:
 - <https://cienciessocialsenxarxa.sapiens.cat/2010/11/27/el-bandolerisme-a-la-catalunya-moderna/>
 - https://www.sapiens.cat/epoca-historica/historia-moderna/7-claus-per-entendre-el-bandolerisme_17338_102.html
- Revista *Petit Sàpiens*:
 - https://www.petitsapiens.cat/personatges/altres-bandolers_204779_102.html

- Llibre *El bandoler llegendari* i la seva guia:
<https://www.petitsapiens.cat/cerca.html?search=bandoler>
- Viquipèdia:
 - https://ca.wikipedia.org/wiki/Bandolerisme_als_Pa%C3%AFsos_Catalans
- Espai Perot Rocaguinarda:
 - <https://espairocaguinarda.cat/lespai/el-bandolerisme-a-catalunya/>
- Altres enllaços:
 - <https://historiavibrant.cat/bandolers-a-la-catalunya-depoca-moderna-segles-xvi-i-xvii/>
 - https://www.elnacional.cat/ca/cultura/marc-pons-qui-eren-bandolers-catalans_691901_102.html
 - <https://blocs.xtec.cat/camiraldecollidedavi/el-bandolerisme/>

18. El nom fa la cosa

Tal com ha explicat Teresa Duran en algun dels tallers d'escriptura que ha impartit, si escollim un bon nom propi per a un personatge, ens estalviarem descripcions massa feixugues i generarem empatia i curiositat en el lector. La literatura infantil i juvenil és plena de noms que defineixen el personatge: el gegant Arrancapins, la bruixa Avorrida, l'Ametllona...

Una bona manera per inspirar-nos a l'hora d'escriure un conte és pensar en noms originals per als personatges. A partir d'aquí, tot fluirà! Podem crear un nom propi (o un cognom) ajuntant dos substantius (la bruixa Pomapera), un substantiu i un adjectiu (el gegant Potagrossa), un verb i un substantiu (el follet Bufanaps)...

Proposem als infants pensar un seguit de noms originals (podem donar-los categories: bruixes, follets, nens i nenes, animals, monstres...) i creem una gran llista de personatges propis. A partir d'aquí, cada infant pot escollir els noms que li agradin més i crear el seu propi conte.

Abans de demanar-los que escriguin un conte cal donar-los les nocions bàsiques sobre aquest gènere narratiu (vegeu l'apartat «Estructura» dins dels aspectes rellevants de l'obra).

19. Valorem el llibre

Després de llegir i rellegir un llibre, parlar-ne, fer activitats a partir dels seus aspectes... podem valorar-lo. Podem tenir en compte criteris més objectius (qualitat dels aspectes literaris, originalitat, coherència...) i d'altres de més personals (impacte, emocions generades...).

Per fer-ho senzill i atractiu, proposem als infants que emplenin la fitxa que trobaran al dossier de l'alumnat.

Per exemple, podem analitzar:

ASPECTES	CRITERIS	INDICADORS
LA HISTÒRIA	Interès	El relat que s'explica és interessant ?
	Originalitat	Els fets que s'expliquen són originals o ens recorden contínuament altres històries que ja hem llegit?
	Coherència	La trama és coherent ? És a dir, les peces encaixen?
ELS PERSONATGES	Grapa	Són captivadors ? És a dir, quan hem acabat el llibre, hem pensat que era una llàstima no continuar amb ells?
	Construcció	Estan ben definits ?
EL TEXT	Fluència	El text flueix ? És a dir, ha estat agradable llegir-lo?
	Ritme	Té un bon ritme o se'ns ha fet pesat en algun moment?
	Diàlegs	Els diàlegs són creïbles ?
LES IL·LUSTRACIONS	Personalitat	Les il·lustracions tenen personalitat ?
	To	Casen amb el to de la narració?

20. El dia de les biblioteques

Al final de tot de la novel·la, ens trobem una nota de l'editorial que exposa que el llibre es va acabar d'imprimir just el dia 24 d'octubre. Aquest dia és, de fet, el dia de les biblioteques.

Després d'haver vist i llegit sobre la importància de la lectura i d'aquests espais, es pot aprofitar per dialogar amb la classe sobre el perquè existeixen aquests tipus de dies i si val la pena tenir-los en compte. Es pot posar sobre la taula que, per exemple, també existeixen dies internacionals de la *truita de patates* o dels *cereals*.

És probable que la conversa acabi arribant al punt d'entendre que pot ser interessant tenir un dia per reivindicar les biblioteques i visibilitzar-les més. En aquest punt, es pot proposar de fer una pluja d'idees conjunta per, finalment, acabar triant una manera interessant i divertida per celebrar aquest dia a l'escola.

TAULA DE CONTINGUTS

ABANS DE LA LECTURA	
Activitats	Continguts que es treballen
Conversa inicial	<ul style="list-style-type: none"> - Creació d'expectatives. - Formulació d'hipòtesis sobre la història a partir de la coberta i contracoberta. - Activació de coneixements previs sobre temes cabdals de l'obra (la biblioteca, els bandits, un segrest) i sobre el gènere narratiu.
Activitat 1: <i>A la cerca dels bandits!</i>	- Identificació dels trets distintius dels bandits (a partir d'altres lectures sobre bandits).
Activitat 2: <i>Com funciona una biblioteca?</i>	- Coneixement de les tasques i serveis de la biblioteca (serveis, funcionament, espais).
Activitat 3: <i>Qui és Margaret Mahy?</i>	- Descoberta de l'autora i la seva obra.

DURANT LA LECTURA		
	Activitats	Continguts que es treballen
cap. 1	Activitat 4: <i>Com és cadascú?</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Identificació dels trets distintius dels personatges. - Evolució dels personatges al llarg de l'obra.
cap. 2	Activitat 5: <i>Què pensen els bandits?</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Identificació amb els personatges (posar-se a la seva pell). - Elaboració de diàlegs pertinents en diferents moments de l'obra.
cap. 3	Activitat 6: <i>Laburnum, la superbiblioteària</i>	- Coneixement sobre la feina de biblioteària i el servei de préstec.
	Activitat 7: <i>Classifiquem persones famoses!</i>	

	Activitat 8: <i>Ordenem de maneres diferents!</i>	- Classificació de llibres en les biblioteques: l'ordre alfabètic.
cap. 4	Activitat 9: <i>Morts ideals</i>	- Invenció de títols (seguint el joc humorístic que planteja l'obra).
	Activitat 10: <i>De sorpresa en sorpresa</i>	- Recapitulació i valoració de la lectura. - Identificació de moments inesperats o sorprenents.

DESPRÉS DE LA LECTURA	
Activitats	Continguts que es treballen
Activitat 11: <i>Ens inventem un bandit de la colla!</i>	- Creació d'un nou personatge (un bandit que podria formar part del grup de l'obra).
Activitat 12: <i>Què és el xarampió?</i>	- El xarampió: característiques d'aquesta malaltia.
Activitat 13: <i>On busquem informació?</i> Activitat 17: <i>Els bandolers a Catalunya</i>	- Cerca d'informació a partir d'interrogants previs sobre els bandits. - Reflexió sobre com organitzar-se per cercar informació. - Aprofundiment sobre el bandolerisme a Catalunya.
Activitat 14: <i>Quin llibre llegiries als bandits?</i>	- Selecció d'obres en funció dels destinataris (sabent com són, què els pot agradar de llegir, quins llibres han llegit...).
Activitat 15: <i>La biblioteca de l'escola vs. la biblioteca dels bandits</i>	- Recreació d'una biblioteca portada pels bandits de l'obra.
Activitat 16: <i>Cometre delictes pot estar justificat?</i>	- Debat. Argumentació de diferents posicionaments (a partir de cites del llibre).
Activitat 18: <i>El nom fa la cosa</i>	- Creació de noms de personatges: importància de la tria del nom per caracteritzar un personatge.
Activitat 19: <i>Valorem el llibre</i>	- Valoració crítica de l'obra a partir d'indicadors compartits amb els alumnes.
Activitat 20: <i>El dia de les biblioteques</i>	- Valoració de la commemoració del dia de les biblioteques i recull de propostes.

BIBLIOGRAFIA I ENLLAÇOS

COLOMER, Teresa. *Siete llaves para valorar las historias infantiles*. Editorial Fundación Germán Sánchez Ruipérez, 2004.

DURAN, Teresa; LUNA, Marta. *Un i un i un... fan cent. Cent personatges de la literatura infantil i juvenil*. Ed. La Galera, 2002.

«Els elements de les històries infantils». A: *Triar llibres per a infants i joves* [\[en línia\]](#). Web: Miniops. Institut obert de Catalunya (IOC). [Consulta: 29/01/23]

La lectura guiada. Una proposta didàctica per treballar el procés lector a CM i CS [\[en línia\]](#). Col·lecció: Dossiers didàctics de l'Impuls de la Lectura: llegir per aprendre. Departament d'Educació: Servei d'Immersió i Acolliment Lingüístics, gener de 2015. 57 pàgines. [Consulta: 14/11/2023]

Lloc web oficial de Sir Quentin Blake [\[en línia\]](#). [Consulta 29/01/23]

MAHY, Margaret. *El segrest de la bibliotecària*. Fitxa de premsa [\[en línia\]](#). Col·lecció: El jardí secret de Viena. Ed. Viena. [Consulta 29/01/23]